זוהר, פרשת מצורע

ספר הזוהר

ספר הזהר, ויקיטקסט, ברישיון CC BY-SA.
geulaquiz.com

דף נב עמוד ב

וידבר יהו"ה אל משה לאמר זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו וגו' ב.

רבי אבא פתח: **גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֵמָה עֲוֹנוֹת חָרֶב לְמַעַן תֵּדְעוּן [שדין] שַׁדִּוּן** (איוב יט כט) . **שַׁדִּוּן - שדין** כתיב. כמה אית לון לבני נשא לאסתמרא ארחייהו, ולדחלא מקמי קודשא בריך הוא דלא יסטי מארחא דכשרא, ולא יעבור על פתגמי אורייתא ולא יתנשי מנה ! דכל מאן דלא לעי באורייתא ולא ישתדל בה - נזיפא הוא מקודשא בריך הוא ! רחיקא הוא מניה ! לא שרייא שכינתא עמיה, ואינון נטורין דאזלין עמיה אסתלקו מניה. ולא עוד אלא דמכרזי קמיה ואמרי *"אסתלקו סוחרניה דפלניא, דלא חש על יקרא דמאריה !"*. ווי ליה דהא שבקוהו עלאין ותתאין ! לית ליה חולקא בארחא דחיי !

וכד איהו אשתדל בפולחנא דמאריה ולעי באורייתא - כמה נטורין זמינין לקבליה לנטרא ליה ! ושכינתא שריא עליה ! וכלא מכרזי קמיה ואמרי *"הבו יקרא לדיוקנא דמלכא ! הבו יקרא לבריה דמלכא ! אתנטיר הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי - זכאה חולקיה !"*.

תא חזי, בלישנא בישא דאמר נחש לאתתא גרים לאתתא ולאדם למגזר עלייהו מיתה ועל כל עלמא. בלישנא בישא כתיב (תהלים נז ה) **וּלְשׁוֹנָם חֶרֶב חַדָּה**. בגין כך **גורו לכם מפני חרב** - מפני לישנא בישא.

כִּי חֵמָה עֲוֹנוֹת חָרֶב - מאי **כי חמה עונות חרב**? דא **חרב ליהוה** ! דתנן, חרב אית ליה לקודשא בריך הוא דביה דאין לחייביא. הדא הוא דכתיב **חרב ליהוה מָלְאָה דם** (ישעיה לד ו) , **וחרבי תאכל בשר** (דברים לב מב) . ובגין כך **גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב**.

למען תדעון שדון - **שדין** כתיב - בגין דתדעון דהכי אתדן מאן דאית ליה חרב בלישניה ! אזדמן ליה חרב דשצי כלא !

הדא הוא דכתיב **זאת תהיה תורת המצורע**.

רבי אלעזר פתח: **וְכַצְּפֻרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפָּח כָּהֵם יוּקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם** (קהלת ט יב) .

האי קרא הא אתמר. אבל תא חזי ! בני נשא לא ידעין ולא שמעין ולא מסתכלי ברעותא דמאריהון ! וכרוזא כל יומא קארי קמייהו - ולית מאן דציית ליה, ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא דמאריה !

בשעתא דרמש ליליא ותרעין סתימין - אתער נוקבא דתהומא רבא, וכמה חבילי טריקין משתכחי בעלמא. כדין אפיל קודשא בריך הוא שינתא על כל בני עלמא, ואפילו על כל די בהון אתערותא דחיי. ואינון שאטן בעלמא ומודיעין להו לבני נשא מלין - מנהון כדיבין ומנהון קשוט. ובני נשא אתקטרו בשינתא. כד אתער רוחא דצפון ואתפליג ליליא - שלהובא נפקא ובטש תחות גדפוי דתרנגולא וקרי. וקודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקייא. וכדין כרוזא נפיק וקרי, וכל בני עלמא מתערי בערסייהו.

אינון די בהון אתערותא דחיי - קיימין לפולחנא דמאריהון ועסקי באורייתא ובשבחא דקודשא בריך הוא עד דאתי צפרא. כד אתי צפרא - כל חיילין ומשריין דלעילא משבחן ליה לקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב **בְּרֹן יחד ככבי בקר וגו'** (איוב לח ז) . כדין - כמה תרעין אתפתחו לכל סטרין, ותרעא דאברהם אתפתח בה בכנסת ישראל לזמנא לכל בני עלמא. הדא הוא דכתיב **ויטע אשל בבאר שבע** (בראשית כא לג) .

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת מצורע)

דף נג עמוד א

ומאן דלא יתער רוחיה בפולחנא דמאריה - בהיך אנפין יקום קמי מלכא כד יתערון עליה בדינא ויתפסון ליה בקולרא, ולא ישתכח עליה זכותא לאשתזבא ? ! כדין כתיב **וְכַצְּפֻרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפָּח כָּהֵם יוּקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם** (קהלת ט יב) .

ועד לא ינפוק בר נש מהאי עלמא - בכמה דינין אתדן נפשא עם גופא עד לא יתפרשון דא מן דא. ולית מאן דישגח. בההוא זמנא דמטא שעתא לאתפרשא - לא נפקא נפשא מן גופא עד דאתגלי עליה שכינתא. ונפשא מגו חדותא וחביבותא דשכינתא - נפקא מגופא לקבלהא. אי זכאה הוא - מתקשר בה ואתדבק בה. ואי לאו - שכינתא אזלא, והיא אשתארת ואזלת ומתאבלת על פרישותא דגופא. מתלא אמרי: **שונרא מאשא לא מתפרשא ! חדדי לסכינא - אזלא אבתריה !**.

לבתר אתדנו תרווייהו על ידוי **דדומה**. גופא אתדן בקברא עד דתב לעפרא, ונפשא באשא דגיהנם בכמה דינין עד ההוא זמנא דאתגזר עלה לקבלא עונשא.

בתר דקבילת עונשא ומטי זמנא לאתדכאה - כדין אסתלקא מגיהנם ואתלבנת מחובהא, כפרזלא דאתלבן בנורא. וסלקין עמה עד דעאלת לגנתא דעדן דלתתא. ואסתחייא תמן באינון מיא, ואסתחייא בבוסמין דתמן כמה דאת אמר **מָקְטָרֶת מֹר ולבונה** (שיר ג ו) . וקיימא תמן עד זמנא דאתגזר עליה לאתרחקא מאתר דיתבין ביה צדיקייא. וכד מטא זמנא לסלקא - כדין סלקין עמה דרגא בתר דרגא, עד דאתקריבת כקורבנא על מדבחא.

הדא הוא דכתיב **זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן** - כהנא עלאה דלעילא ! האי נפשא דלא אסתאב כל כך בהאי עלמא - האי אית ליה תקנתא כגוונא דא. ואי לאו - **מעוות לא יוכל לתקון וגו׳** ! (קהלת א טו)

זאת תהיה תורת המצורע (ויקרא יד ב)

רבי יצחק פתח : **וזרח השמש ובא השָׁמש וגו׳** (קהלת א ה)

האי קרא אתמר, ואוקימנא ליה בנשמתא דבר נש. בשעתא דהיא קיימא עמיה דבר נש בהאי עלמא - כדין **וזרח השמש**. **ובא השמש** - בזמנא דנפיק בר נש מהאי עלמא ואשתכח בתשובה - כדין **אל מקומו שואף זורח הוא שם** אי זכאה איהו, כמה דאת אמר **ובא השמש וְטָהֵר וְאַחַר יאכל מן הקדשים** (ויקרא כב ז) .

תא חזי ! כל חובי עלמא קודשא בריך הוא מכפר עלייהו בתשובה - בר מההוא לישנא בישא דאפיק שום ביש על חבריה ! והא אוקמוה דכתיב **זאת תהיה תורת המצורע - זאת היא תורתו של מוציא שם רע**.

רבי חייא אמר : כל מאן דאפיק לישנא בישא - אסתאבן ליה כל שייפוי ויתחזי לסגרא ! בגין דההיא מלה בישא סלקא, ואתער רוחא מסאבא עלוי ואסתאבא. אתי לאסתאבא - מסאבין ליה ! במלה דלתתא אתער מלה אחרא !

פתח ואמר : **איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו׳** (ישעיה א כא) . מאן דהות מהימנא לבעלה - אהדרת לזונה ! **מְלֵאתִי משפט - משפט** ודאי ! דא קודשא בריך הוא. **צדק** - דא כנסת ישראל. ובגין דאתערת מלה אחרא - אסתלק מנה קודשא בריך הוא ושריא בה רוחא דקטולי. הדא הוא דכתיב **ועתה מרצחים**.

ומה ירושלם קרתא קדישא כך - שאר בני נשא על אחת כמה וכמה !

הדא הוא דכתיב **זאת תהיה תורת המצורע**.

רבי יהודה אמר : **זאת תהיה** ודאי לקבליה ! לאתפרעא מניה דההוא מוציא שם רע.

ביום טהרתו והובא אל הכהן - מאי קא משמע לן ? משמע מאן דאית ליה לישנא בישא - צלותיה לא עאלת קמי קודשא בריך הוא, דהא אתער עליה רוחא מסאבא. כיון דאהדר בתשובה וקביל עליה תשובה מה כתיב ? **ביום טהרתו והובא אל הכהן וגו׳ וראה הכהן וגו׳**.

וצוה הכהן ולקח למְטהר שתי צפרים חיות (ויקרא יד ד)

רבי יצחק ורבי יוסי הוו שכיחי קמיה **דרבי שמעון**.

יומא חד אמרו ליה : ׳עץ ארז׳ - הא ידיע ! כמה דאת אמר **מן הארז אשר בלבנון** (מ״א ה יג) - דהא ההוא עץ ארז לא אשתרשן נטיעוי אלא בלבנון, והא אתמר.

׳אזוב׳ למה ? ומאי הוא ?

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת מצורע)

דף נג עמוד ב

פתח ואמר : **ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואזוב (ויקרא יד ד)**

תא חזי ! בר נש דמשתדל בפולחנא דמאריה ואשתדל באורייתא - קודשא בריך הוא שארי עלוי ושכינתא אשתתפא בהדיה !

כיון דבר נש אתי לאסתאבא - שכינתא אסתלקת מניה, קודשא בריך הוא אתרחיק מניה, וכל סטרא דקדושה דמאריה מתרחקין מניה ! ושארי עליה רוח

מסאבא וכל סטרא דמסאבא.

אתי לאתדכאה - מסייעין ליה. בתר דאתדכי ואהדר בתשובה - ההוא דאסתלק מניה אהדר ושארי עלוי !

תא חזי ! כתיב **ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות**. כיון דאמר **שתי צפרים** - לא ידענא דאינון **חַיּוֹת**? ! אלא הא אוקמוה. אבל **חַיּוֹת** - ׳חיות׳ ממש כמה דאת אמר **וארא החיות** (יחזקאל א טו) - לקבל אתר דינקי מנייהו נביאי מהימני.

ועץ ארז - הא אתמר.

ושני תולעת - סטר סומקא דגבורה, דאשתתף בהדיה בקדמיתא.

ואזוב - דא **ו׳** זעירא, דיניק לה לכנסת ישראל. ובגין כך **עץ ארז ואזוב** אזלן כחדא. ועל דא **ו׳** כחדא אשתכחו - חד עלאה וחד זעירא, וקריין לון **ו׳ עלאה ו׳ תתאה**. וכלהו אהדרו לשרייא עלוי בגין דהא אתדכי. לקבל אלין לתתא - **עץ ארז ואזוב ושני תולעת** אשתכחו בשמא דא, ותליין מאלין עלאין.

רבי יהודה ורבי יצחק הוו אזלי בארחא.

יתבו בההוא בי חקלא וצלו.

בתר דסיימו צלותא קמו ואזלו.

פתח רבי יהודה במלי דאורייתא ואמר: **עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר** (משלי ג יח) .

עץ חיים - דא אורייתא, דאיהי אילנא עלאה רבא ותקיף. **תורה**. אמאי אקרי ׳תורה׳? בגין דאורי וגלי במאי דהוה סתים דלא אתידע.

חיים - דכל חיים דלעילא בה אתכלילו ומנה נפקין.

למחזיקים בה - לאינון דאחדין בה ! דמאן דאחיד באורייתא אחיד בכלא ! אחיד לעילא ותתא !

ותומכיה מאושר. מאן **תומכיה**? אלין אינון דמטילין מלאי לכיסן של תלמידי חכמים כמה דאוקמוה **ותומכיה - זכי לנביאי מהימני דיפקון מניה**.

מאושר - אל תקרי **מאושר** אלא **מראשו** - אינון תמכין לאורייתא מראשו ועד סופו. מראשו - דא רישא דכלא דאקרי **ראש** דכתיב **מֵעוֹלָם נִסַּכְתִּי מֵרֹאשׁ** (משלי ח כג) . ו׳ראש׳ דא חכמה - דאיהי רישא לכל גופא, וגופא אתפשט ביה עד סיומא דשית סטרין.

ותומכיה - כמה דאת אמר **שוקיו עמודי שש** (שיר ה טו) . דאינון דמטילין מלאי לכיסן של תלמידי חכמים, אינון תמכין לאורייתא מרישא עד סיומא דגופא. וכל מהימנותא ביה תלייא ואתמך, וזכי לבנין דיתחזון לנביאי מהימני:

רבי יצחק פתח: **ויקרא אל משה וידבר יהו״ה אליו מאהל מועד לאמר** (ויקרא א א) .

ויקרא - **א׳** זעירא. אמאי? אלא בגין לאחזאה מאן ההוא דקרא - ההוא דשרי במקדשא, וכדין זמין למשה כמאן דזמין אושפיזא. הכא **א׳** זעירא, התם **א׳** רבתא - **אדם שת אנוש** (דה״א א א) - **אדם** דא שלימו דכלא !

תא חזי, מה בין משה לאהרן? הי מנייהו עלאה? -- אלא משה עלאה ! משה שושבינא דמלכא, אהרן שושבינא דמטרוניתא !

מתל למלכא דהוה ליה מטרוניתא עלאה. מה עבד? יהב לה שושבינא לתקנא לה ולאסתכלא במלי דביתא. ועל דא כד עייל שושבינא למלכא - לא עייל אלא עם מטרוניתא. הדא הוא דכתיב **בזאת יבא אהרן וגו׳** (ויקרא טז ג) . משה - שושבינא למלכא, בגין כך אזדמן כאושפיזא ולבתר **וידבר יהו״ה אליו**. אהרן הוא שושבינא למטרוניתא, וכל מלוי הוו לפייסא למלכא במטרוניתא ויתפייס מלכא בהדה. ועל דא - בגין דאיהו שושבינא לה - שוי מדוריה בהדה לתקנא ביתא ולעיינא תדיר במלי דביתא. ועל דא אתתקן כגוונא דלעילא ואקרי **כהן גדול**. מנא לן? דכתיב **אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק** (תהלים קי ד) . ובגין כך - כל מה דאצטריך מבי מלכא נטיל ולית מאן דימחי בידיה. ועל דא הוא קאים לדכאה לכל אינון דעאלין לבי מטרוניתא בגין דלא ישתכח מסאבא באינון בני היכלא.

ובגין כך כתיב **ולקח למטהר שתי צפרים וגו׳ (ויקרא יד ד)**

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת מצורע)

דף נד עמוד א

רבי יהודה פתח ואמר: **יושב בשמים ישחק יהו"ה ילעג למו** (תהלים ב ד) .

יושב בשמים ישחק - דא יצחק דאתי מסטרא דחמרא. נהיר בקדמיתא וחייך, ולבתר זעים ותריך ! הדא הוא דכתיב **יושב בשמים** ולא כתיב "יושב שמים". **ישחק** - נהיר וחייך. ועל דא דינא נהיר וחייך להו לרשיעייא.

ולבתר מה כתיב ? **אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו** (תהלים ב ה) . וכך ארחי דחייביא ! קודשא בריך הוא נהיר להו בהאי עלמא ונהיר לון אנפין - כחמרא דנהיר בקדמיתא, ולבתר זעים וקטיל ! וקודשא בריך הוא משיך לון לחייביא. אי יהדרון לקבליה - יאות, ואי לא - שצי לון מההוא עלמא דאתי, ולית לון ביה חולקא וישתצון מכלא !

אתון לאתדכאה - מסייעין לון. וקודשא בריך הוא מדכי לון וקריב לון לגביה, וקארי עלייהו 'שלום'. הדא הוא דכתיב **שלום שלום לרחוק ולקרוב וגו'** (ישעיה נז יט) :

וְאִשָּׁה כִּי יָזוֹב זוֹב דָּמָהּ יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֶת נִדָּתָהּ [או כִּי תָזוּב עַל נִדָּתָהּ כָּל יְמֵי זוֹב טֻמְאָתָהּ כִּימֵי נִדָּתָהּ תִּהְיֶה טְמֵאָה הִוא] (ויקרא טו כה)

רבי חייא פתח ואמר: **הנה יום בא ליהוה וְחֻלַּק שללך בקרבך** (זכריה יד א)

האי קרא הכי מבעי ליה "הנה יום יבא" ! מאי **הנה יום בא** ? אלא שכבר בא עד לא אברי עלמא ! והוא יום דביה יעביד דינא לחייביא. והוא יום דביה יתפרע קודשא בריך הוא מאינון דעקון לון לישראל. האי יום **בא** וקאים קמי קודשא בריך הוא, ותבע מניה למעבד דינא ולשיצאה עמין. ואתיהיב ליה רשו - כמה דאת אמר **ואספתי את כל הגוים אל ירושלם למלחמה וגו'** (זכריה יד ב) .

רבי יצחק אמר: תרין יומין אינון לקודשא בריך הוא ! חד שארי עמיה, וחד אתי לקמיה. ובאלין עביד קודשא בריך הוא קרבין בכלא. וכד האי יומא אתי לאגחא קרבא - אזדווג בההוא יומא אחרא, ונטיל זיינין על זיניה ואגח קרבא בכלא באינון ראמין ונמוכין. הדא הוא דכתיב **כי יום ליהוה צבאות על כל גאה ורם ועל כל נשא ושפל** (ישעיה ב יב) .

רבי שמעון אמר: **ואשה כי יזוב זוב דמה וגו'** - היינו דכתיב **חרב ליהוה מָלְאָה דָם** (ישעיהו לד ו) - **מָלְאָה דָם** ודאי ! דכתיב **כי יזוב זוב דמה ימים רבים**. **בְּלֹא עֶת נִדָּתָהּ** - היינו דכתיב **וישקוד יהו"ה על הרעה ויביאָהָ עלינו** (דניאל ט יד) . דתנינן, קודשא בריך הוא אקדים פורענותא לעלמא, חייביא מקדמין פורענותא בחוביהון למיתי לעלמא.

או כִּי תָזוּב עַל נִדָּתָהּ - היינו **ויספתי ליסרה אתכם** (ויקרא כו יח) . מהו **ויספתי ליסרה** ? אוסיף דינא על דינא, ואתן דמא על דמא ! יתיר על מה דאית בההוא **חרב ליהוה מלאה דם** !

כתיב **לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם** (בראשית ח כא) . מהו **לא אוסיף** ? אלא לא אתן עוד 'תוספת' להההוא חרב. אלא כגוונא דיכיל עלמא למסבל. והא כתיב **ויספתי** ! ? -- אלא **ליסרה** כתיב, ולא לשיצאה ! הדא הוא דכתיב **או כִּי תָזוּב עַל נִדָּתָהּ**.

כָּל יְמֵי זוֹב טֻמְאָתָהּ - מהו **כל ימי זוב טומאתה** ? אלא חייביא מסאבין בחוביהון לגרמיהון ומסאבין לאתר אחרא, כמה דאת אמר **כי את מקדש יהו"ה טָמא** (במדבר יט כ) . ואתער רוח מסאבא עלייהו.

ולזמנא דאתי זמין קודשא בריך הוא לדכאה להו לישראל ולאעברא להההוא רוחא מסאבא מעלמא, דכתיב **לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא** (ישעיה נב א) , וכתיב **ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ** (זכריה יג ב) - **מן הארץ** ודאי !

רבי חזקיה הוה יתיב **קמיה דרבי אלעזר** ליליא חד. קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא.

פתח רבי אלעזר ואמר: **בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה בְטוֹב [וּבְיוֹם רָעָה רְאֵה] גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים [עַל דִּבְרַת שֶׁלֹּא יִמְצָא הָאָדָם אַחֲרָיו מְאוּמָה]** (קהלת ז יד) .

ביום טובה היה בטוב - בזמנא דאסגי קודשא בריך הוא חסד בעלמא - בעי בר נש למיהך בשוקי ולאתחזאה קמי כלא. דהא כד שארי טיבותא דקודשא בריך הוא בעלמא - בכלא שארי ! ובכלא עביד טיבו ואסגי ליה בעלמא ! ובגין כך יתחזי בר נש באתגלייא בשוקי ויעביד טיבו - דלשרי עליה טיבו אחרא. הדא הוא דכתיב **ביום טובה הֱיֵה בטוב** - **הֱיֵה בטוב** ודאי !

וביום רעה רְאֵה - לא כתיב "וביום רעה היה ברע" - אלא **ביום רעה ראה** ! דהא בשעתא דדינא תלייא בעלמא - לא לבעי ליה לאיניש לאתחזאה בשוקא ולמיהך יחידאה בעלמא.

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת מצורע)

דף נד עמוד ב

דהא כד דינא שריא בעלמא - על כלא שארי ! ומאן דפגע ביה ואערע קמיה - יתדן בההוא דינא ! וכדין כתיב **ויש נספֶּה בלא משפט** (משלי יג כג) - דהא ׳משפט׳ אסתלק מ׳צדק׳, ולא שריין דא בדא על עלמא. ועל דא **ראה** - **ראה** והוי נטיר ! אשגח ועיין לכל סטר ! והוי ידע דבכלהו שריא דינא ! ולא תפוק לבר ולא תתחזי בשוקא בגין דלא ישרי עלך.

מאי טעמא ? בגין ד**גם את זה לעומת זה עשה האלהים** ! כמה דכד שארי טיבו בעלמא שרי על כלא - כך כד שריא דינא בעלמא - שרי על כלא ! ומאן דאערע ביה - אתפס !

תא חזי, כד דינא שריא בעלמא - כמה סייפין תליין דנפקי מההוא ׳חרב עלאה׳. וזקפין רישא וחמאן דהא ההוא ׳חרב עלאה׳ סומקא, מלייא דמא בכל סטרין. כדין גזרין נימוסין וכמה סייפיא אתערו, כמה דאת אמר **איש חרבו על ירכו** (שיר ג ח) , וכתיב **וחרבו שלופה בידו** (יהושע ה יג) . וכלהו משתכחי למעבד דינא. ומאן דיערע בהו - אתזק.

כתיב **הנה נא מצא עבדך חן בעיניך וַתַּגְדֵּל חסדך וגו׳** (בראשית יט יט) . מאי טעמא ? בגין דבכל אתר דדינא שריא - בכלא שריא ! בין במתא בין במדברא ובסחרנא דמתא.

תו פתח ואמר : **שימני כחותם על לבך וגו׳** (שיר ח ו) .

שימני כחותם - כנסת ישראל אמרה דא לקודשא בריך הוא !

שימני כחותם - מאן הוא **חותם** ? דא חותם דגושפנקא דקשוט.

כחותם על לבך - דא חותם של תפילין דאנח בר נש על לביה.

כחותם על זרועך - דא יד כהה דמנח בההוא זרוע. ומנו ? -- יצחק.

וכנסת ישראל קאמר **שימני כחותם**. ״חותם״ מבעי ליה ! ? מאי **כחותם** ? כאינון תפילין דרישא דאתי שבחא לכל גופא. ועל דא תפילין בזרוע על הלב. ובדא אשתכח בר נש שלים, כגוונא דלעילא.

כי עזה כמות אהבה. מאי **כי עזה כמות** ? אלא לא אשתכח קשיותא בעלמא כמה דפרישו דנפשא מגופא כד בעיין לאתפרשא ! כך אהבת כנסת ישראל לקודשא בריך הוא דלא אתפרשן לעלמין ! ובגין כך תפלה של יד אתקשרא בזרוע לקיימא דכתיב **שמאלו תחת לראשי** (שיר ב ו) .

קשה כשאול קנאה - בכל דרגין דגיהנם לא אית קשיא כ׳שאול׳ דנחית לתתא מנייהו - בר ההוא דרגא דאקרי ׳אבדון׳. ודא ודא אשתתפו כחדא. ודא קשיא להו לחייביא מכלא ! כך **קשה כשאול קנאה** - דלית קנאה אלא ברחימותא. ומגו רחימותא אתי קנאה. ומאן דקני להההוא דרחים - יתיר קשיא ליה לאתפרשא מניה מההוא דרגא דאקרי **שאול** דאיהו קשיא מכל דרגין דגיהנם.

רשפיה רשפי אש שלהבת יה. ומאן איהו **שלהבת יה** ? דא אשא דנפיק מגו שופר ; כליל מרוחא ומיא. ומגו ההוא שלהובא כד מתלהטא בכנסת ישראל - אוקיד עלמא בשלהובתא בקנאה דקודשא בריך הוא. ובשעתא דהיא מקנאה ליה - ווי דאערע בשלהוביתא דאיהו יתוקד בהו !

תו פתח ואמר : **מים רבים לא יוכלו לכבות וגו׳** (שיר ח ז) .

מים רבים - דא דרועא ימינא. דבעי לקשרא ביה קשרא דתפלה על דרועא שמאלא לקיימא **וימינו תחבקני**.

דבר אחר : **מים רבים** - דא הוא נהר עלאה דמניה נפקין נהרין לכל עבר. וכלהו נגדין ואתמשכן מניה - כמה דאת אמר **מקולות מים רבים** (תהלים צג ד) - מאינון **קולות** ד**מים רבים** דנפקן ואתמשכן מניה.

ונהרות - כמה דאת אמר **נשאו נהרות וגו׳**.

אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה דרחים כנסת ישראל לקודשא בריך הוא - **יבוזו לו**.

בוז יבוזו לו - ״יבוז״ מבעי ליה ! ? מאי **יבוזו לו**? אלא **אם יתן איש** - דא קודשא בריך הוא, **את כל הון ביתו** כמה דאת אמר **כל הון יקר ונעים** (משלי כד ד) , **באהבה** דכנסת ישראל לגביה ולא לאתקשרא בהדה - **בוז יבוזו לו** - כל אינון אכלוסין וכל אינון משריין דלעילא לההוא **הון יקר** !

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת מצורע)

דף נה עמוד א

דהא לית רעותא לכולהו אלא בשעתא דכנסת ישראל מתקשרא ביה בקודשא בריך הוא ומתעטרא בהדיה ! כדין כל אינון אכלוסין וכל אינון משריין וכלהו עלמין - כלהו בחדו בנהירו בברכאן ! ועל דא אמר **שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני**.

מאן דאנח תפילין - כד מנח תפלה של יד בעי לאושטא דרועא שמאלא לקבלה לה לכנסת ישראל, ולקשרא קשרא עם ימינא בגין לחבקא לה. לקיימא דכתיב **שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני**. לאתחזאה בר נש כגוונא דלעילא ולאתעטרא בכלא. וכדין בר נש שלים בכלא בקדושה עלאה, וקודשא בריך הוא קארי עליה **ישראל אשר בך אתפאר** (ישעיה מט ג) .

---------- **תוספתא**

בוז יבוזו לו. מאי **בוז** ? יומא תניינא ויומא שתיתאה ויומא שביעאה דסוכות - דבהון הוו מנסכי מים ויין.

דשבעה יומין דסוכות - בהון הוו מקריבין ישראל שבעים פרים לכפרא על שבעין ממנן, בגין דלא ישתאר עלמא חרוב מנייהו. הדא הוא דכתיב **ובחמשה עשר יום וגו׳ והקרבתם עולה אשה וגו׳** (במדבר כט יב) . **(עד כאן התוספתא)** : ----------

רבי חזקיה פתח ואמר : **שְׂמָעָה יְהוָה צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה** (תהלים יז א) .

כמה חביבה כנסת ישראל קמי קודשא בריך הוא ! דבכל זמנא דכנסת ישראל אתת לקמיה דקודשא בריך הוא - קודשא בריך הוא אזדמן לקבלה ! הדא הוא דכתיב **שמעה יהו״ה צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי**. אמר דוד *״אנא אתקטרנא בכנסת ישראל ! כמה דהיא אשתכחת לקמך - אנא נמי אשתכחנא !״*. ובגין כך **שמעה יהו״ה צדק** בקדמיתא, ולבתר **הקשיבה רנתי האזינה תפלתי**.

בלא שפתי מרמה. מאי **בלא שפתי מרמה** ?

אלא הכי תנינן, כל מלה ומלה דצלותא דאפיק בר נש מפומיה - סלקא לעילא ובקעת רקיעין ועאלת לאתר דעאלת. ותמן אתבחנת ההיא מלה - אי היא מלה דכשרא אי לא. אי איהי מלה דכשרא - עאלין לה קמי מלכא קדישא למעבד רעותה. ואי לאו - סאטין לה לבר ואתער בההיא מלה רוחא אחרא.

ותא חזי כתיב ביה ביוסף **עָנו בכבל רגלו וגו׳** (תהלים קה יח) . עד אימתי **ענו בכבל רגלו**? -- **עד עת בא דברו אמרת יהו״ה צרפתהו** (תהלים קה יט) . **עד עת בא דברו** דמאן ? אלא **עד עת בא דברו** דיוסף, ואתבחין ההיא מלה. הדא הוא דכתיב **אמרת יהו״ה צרפתהו**. כדין **שָׁלַח מָלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ מֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ** (תהלים קה כ) .

אדהכי הוה אתא צפרא.

אמר רבי אלעזר : כתיב **והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים** (ש״א כה כט) - **נפש אדני** סתם, כמה דאת אמר **אשר לא נשא לשוא נפשי** (תהלים כד ד) . הא עידנא בצפרא לאתקשרא כנסת ישראל ולאתחברא בבעלה ! זכאין אינון צדיקייא דמשתדלין באורייתא בליליא ואתאן לאתקשרא ביה בקודשא בריך הוא ובכנסת ישראל ! עלייהו כתיב **יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ** (משלי כג כה) .

אמר רבי אלעזר : כתיב **והזרתם את בני ישראל מטומאתם וגו׳ בטמאם את משכני אשר בתוכם** (ויקרא טו לא) . **והזרתם** - כהאי זר דאיהו זר מכלהו, ולא אתחבר במה דליתיה דיליה.

ותא חזי ! בשעתא דמסתאבין בני נשא לתתא - מסאבין לון כלא ! והא אתמר. אבל בשעתא דרוח מסאבא אתער ואתיהיב ליה ׳רשותא׳ לנחתא לעלמא. מאי רשותא ? רשותא דקדושה דהוה נחית ומחי ביה - לא אשתכח ואסתלק ! וכדין אתגלייא דינא לקבליהון דחייבין, ואוסיף דינא על דיניה. וכדין תרין רוחין משתכחין בעלמא - חד רוחא דדינא, וחד רוחא דמסאבא.

אמר רבי אלעזר, אצטריכנא הכא למימר מלה דאוליפנא מאבא !

תא חזי, הכא ילפינן מנגע דביתא דכד רוחא מסאבא שריא בביתא וקודשא בריך הוא בעי לדכאה ליה - שדר נגע צרעת בביתא לקטרגא דא בדא. וההוא נגע לא אעדי מביתא - ואף על גב דרוח מסאבא אסתלק מההוא ביתא - עד דינתצון ביתא ! אבנין ואעין וכלא ! כדין אתדכי אתרא !

כהאי גוונא מאן דאסתאב ואתער רוח מסאבא ושארי עלוי - כד בעי קודשא בריך הוא לדכאה עלמא - אתער רוח דינא תקיפא ואשתכח בעלמא, ושריא על ההוא רוח מסאבא ומקטרגי דא בדא, עד דיתעבר מעלמא.

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת מצורע)

דף נה עמוד ב

וההוא רוח דינא תקיפא לא אסתליק מאתריה עד דינתץ אתר - שייפין וגרמין וכלא ! כדין אתדכי עלמא ואתעברו מיניה רוחין מסאבין, ועלמא אשתכח בדכיו.

ועל דא תנינן **אתא לאסתאבא - מסאבין ליה** ודאי ! ווי ליה לבר נש כד שארי עליה רוח מסאבא ואשתכח ביה בעלמא ! דודאי לינדע דקודשא בריך הוא בעי לבערא ליה מן עלמא !

זכאין אינון צדיקיא דכלהו קדישין ואשתכחו בקדושה קמי מלכא קדישא, ושריא עלייהו רוח קדישא - בהאי עלמא ובעלמא דאתי !

כיון דאתא צפרא - קמו אזלו.

עד דהוו אזלי פתח רבי אלעזר ואמר : **ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים** (בראשית לב ב) .

ויעקב הלך לדרכו - דהוה אזיל לקבל אבוהי.

תא חזי כל זמנא דיעקב אשתכח לגביה דלבן - לא מליל עמיה קודשא בריך הוא.. ואי תימא והא כתיב (בראשית לא ג) **ויאמר יהו"ה אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך וגו'** ! ? -- האי בסופא הוה ! בזמנא דבעא לאתפרשא מלבן ! וכד אתפרש מניה - אתו לקבליה אינון מלאכי ואוזפוהו בארחא.

תא חזי כתיב **ויפגעו בו** ! "ויפגע במלאכי אלהים" מבעי ליה ! ? מאי **בו** ? -- אלא אינהו אתו לאתכללא ביה. מאי לאתכללא ביה ? אלא אינון מסטרא דגבורה קאתיין דכתיב **מלאכי אלהים**, וחמא מסטרא אחרא מלאכי דרחמי, ואתכללו ביה רחמי ודינא.

תא חזי, בקדמיתא **מחנה אלהים זה** - חד. לבתר - **ויקרא שם המקום ההוא מחנים** - תרי ; חד מסטרא דדינא וחד מסטרא דרחמי. מלאכין מהאי גיסא ומלאכין מהאי גיסא. ועל דא כתיב **ויפגעו בו** - **בו** דייקא.

ויאמר יעקב כאשר ראם. "ראה אותם" מבעי ליה ! ? מאי **ראם** ? -- אלא חמא לון כלילן כחדא ; מתדבקן דא בדא מתחברן דא בדא. ועל דא כתיב **ראם**. וכלהו אתו לאוזפא ליה ולשיזבא ליה מידא דעשו.

כתיב בעשו **ויצא הראשון אדמוני** (בראשית כה כה) . **ויצא הראשון** - אי תימא דיעקב טפה קדמאה הוה - לאו הכי ! דהא כתיב **ויצא הראשון** ולא כתיב "ויצא ראשון" ! ובגין דיצחק אתי מסטרא דדינא קשיא - נפק עשו אדמוני סומקא. דאי יעקב הוה בוכרא דהוה טפה קדמאה - נפק הכי סומקא ! אבל טפה תניינא הוה - ובגין כך לא נפקא הכי ! דהא מסטרא דרחמי הות ההיא טפה, מהאי גיסא ומהאי גיסא. וטפה דעשו לא הות כטפה דיעקב - דדא שלים ודא לא שלים. ובההיא שעתא יצחק הוה...(ראו המשך בעמוד הבא)

---------- **תוספתא**

רבי אלעזר ורבי יוסי חמוי הוו אזלי מאושא ללוד.

אמר רבי יוסי לרבי אלעזר : *"אפשר שמעת מאבוך מאי דכתיב* ***ויעקב הלך לדרכו וגו'*** *?"*

אמר ליה : *"לא ידענא"*.

עד דהוו אזלי - מטו למערתא דלוד.

שמעו ההוא קלא דאמר "תרי עוזלין דאיילתא עבדו קמאי דעותא דניחא לי, ואינון הוו משירייתא קדישא דערע יעקב קמיה".

אתרגיש רבי אלעזר ואסתער בנפשוי, ואמר *"מאריה דעלמא ! כך אורחוי ? ! טב לן דלא נשמע ! שמענא ולא ידענא ! "*.

אתרחיש ליה ניסא ושמע ההוא קלא דאמר *"אברהם ויצחק הוו"*.

נפל על אנפוי וחמא דיוקנא דאבוי.

אמר ליה: *"אבא! שאילנא, ואתיבונא דאברהם ויצחק הוו דערעו ליעקב כד אשתזיב מלבן"*.

אמר ליה: *"ברי! פוק פתקך וסב סבתך! פום ממלל רברבן הוה! ולא דא היא בלחודוי - אלא לכל צדיקייא - נשמתהון דצדיקייא מערעין קדמוהי לשיזבותיה, ואינון מלאכי קדישי עלאי!"*

"ותא חזי, יצחק קיים הוה בההיא שעתא! אבל נשמתיה קדישא אתנסיבת בכורסייא יקרא דמאריה כד אתעקד על גבי מדבחא, ומכדין אסתמו עינוי מחיזו. היינו דכתיב ***לולא וגו' ופחד יצחק היה לי***". **(ע"כ התוספתא)**:

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת מצורע)

דף נו עמוד א

מכוון בסיומא דדינא קשיא, דאפיק בסטרוי בגליפוי טהירין בשייפוי. ובגין כך עשו זוהמא דאתהתיך מדהבא. ועל דא תנינן, דבעי בר נש לכוונא בההיא שעתא ברעותא דמאריה בגין דיפוק בנין קדישין לעלמא. ואי תימא יצחק לא אתכוון!? -- לאו הכי! אלא אתכוון בקדושה ואתכוון בסיומא דההוא אתר. ואשתכח - כד נפק ההיא טפה קדמאה - בההוא אתר ממש. ועל דא כתיב **כלו כאדרת שער** (בראשית כה כה).

תא חזי, דוד בשפירו דסומקא נפק, ואתאחד בקדושה דמאריה. ועל דא כתיב **והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי** (ש"א טז יב). אבל יעקב בוכרא הוה מניה דעשו - לאו מטפה! אלא דכוונא דרעותא באילנא עלאה רברבא ותקיף. ועשו בההוא אתר דסיומא דכלא. ובגין כך כתיב **הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד** (עובדיה א ב).

רבי יהודה הוה מתני הכי: עשו נקרא 'ראשון' דכתיב **ויצא הראשון אדמוני כלו** (בראשית כה כה), וקודשא בריך הוא אקרי 'ראשון' דכתיב **אני ראשון ואני אחרון ואת אחרונים אני הוא** (ישעיה מד ו). וזמין לאתפרעא ראשון מראשון ולמבני ראשון, דכתיב **כסא כבוד מרום מראשון** (ירמיה יז יב). ולזמנא דאתי כתיב **ראשון לציון הנה הנם ולירושלם מבשר אתן** (ישעיה מא כז).

תאנא, זמינא ירושלם למהוי שורהא לעילא, ולאתקרבא עד כורסי יקרא דמלכא! הדא הוא דכתיב **בעת ההיא יקראו לירושלם כסא יהוה** (ירמיה ג יז). כדין כתיב **והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים** (ישעיה ל כו). כדין **ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד** (זכריה יד ט):

ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך יהו"ה לעולם אמן ואמן

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת מצורע)